

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Institucijoms pagal sąrašą

2020-10-

Nr. (14)-D8(E)-

I

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija teikia išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos ir Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodikos patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo bus patvirtinta Kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka (toliau – Tvarka) ir Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodika (toliau – Metodika).

Informacija dėl pagrindinių Nutarimo projekto nuostatų:

Sprendžiama problema

Nutarimo projektas parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymą Nr. XIII-2895 (toliau – SIPI), kuris įsigalios nuo 2021 m. sausio 1 d. ir siekiant užtikrinti savivaldybės reikmes atitinkančią savivaldybės infrastruktūros plėtrą. SIPI reglamentuoja savivaldybės infrastruktūros plėtrą ir jos planavimą, įgyvendinimą, finansavimą ir nustato savivaldybės infrastruktūros plėtroje dalyvaujančių asmenų teises ir pareigas.

Dėl Tvarkos nuostatų

Kompensavimo už savivaldybės infrastruktūrą pagrindiniai principai nurodyti SIPI 13 str. Šio straipsnio 1 d. nustatyta, kad kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams (toliau – Iniciatorius) už patirtas infrastruktūros plėtros sutartyje (toliau – Sutartis) nustatytas savivaldybės infrastruktūros plėtros išlaidas (toliau – Kompensacija) apskaičiuojamos ir išmokamos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyta tvarka. SIPI įtvirtintas Kompensacijos institutas numato, kad savivaldybės privalo kompensuoti Iniciatoriaus patirtas išlaidas už savivaldybės infrastruktūros projektavimą, statybą ir (ar) įrengimą (toliau – savivaldybės infrastruktūros plėtra).

Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) praktikoje numatyta, kad kompensacijos sąlygos pagal atitinkamus įstatymus priklauso nuo vertinimo, ar ginčijama priemonė taikoma atsižvelgus į reikiamą teisingą pusiausvyrą ir, svarbiausia, ar ji nesukelia pareiškėjui neproporcingos naštos. Pažymėtina, kad EŽTT įtvirtinęs, kad nustatant reikiamą pusiausvyrą, būtinas bendras įvairių egzistuojančių interesų įvertinimas, kuris apima ir šalių elgesį, valstybių naudojamas priemones ir jų įgyvendinimą. Vadovaujantis EŽTT praktika Tvarkoje numatoma, kad už neatlygintą nekilnojamojo turto (t. y. savivaldybės infrastruktūros) perdavimą ir už šio turto sukūrimo darbus, savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius gauna Kompensaciją. Tvarkoje siekiama sukurti teisingą pusiausvyrą tarp privačių ir viešųjų subjektų, jų skirtingų interesų. Nustatoma, kad Iniciatorius vykdo savivaldybės infrastruktūros plėtrą, perduoda ją savivaldybės infrastruktūros valdytojui (toliau – Valdytojas) neatlygintinai ir gauna Kompensaciją už savo lėšomis įgyvendintą savivaldybės infrastruktūros plėtrą. Tvarkoje siekiama užtikrinti tinkamą

pusiausvyrą tarp Iniciatoriaus, Valdytojo ir savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus (toliau – Organizatorius) interesų.

Dėl Metodikos nuostatų

Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos (toliau – Įmoka) mokėjimo tvarkos pagrindiniai reikalavimai nustatyti SIPI 14–15 str. SIPI 14 str. 4 d. nurodyta, kad savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoką apskaičiuoja savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatorius pagal Vyriausybės nutarimu tvirtinamą Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodiką, įvertinęs savivaldybės infrastruktūros plėtros poreikį (vartotojų skaičių ir numatomą jo pokytį, savivaldybės infrastruktūros išvystymo lygį). SIPI įtvirtintas Įmokos institutas, kuris numato, kad Įmokos mokėtojas turi sumokėti Įmoką, kad galėtų būti vykdoma savivaldybės infrastruktūros plėtra.

Galiojantys teisės aktai nustato atskirus savivaldybės infrastruktūros plėtros etapus, tačiau jie neapima savivaldybės infrastruktūros plėtros santykių visumos ir nenustato vienodų veiklos principų, kriterijų ir tvarkos infrastruktūros procese dalyvaujantiems subjektams. Dėl to atskiros savivaldybės yra nustačiusios skirtingas savivaldybės infrastruktūros plėtros finansavimo procedūras. Pagal susiklosčiusią situaciją, nekilnojamojo turto statytojams (vystytojams) nenaudinga pirmiems kurti naują savivaldybės infrastruktūrą tam tikroje teritorijoje, kadangi jiems tenka visi naujos infrastruktūros sukūrimo kaštai, kurie neatlyginami. Tokia situacija stabdo naujų savivaldybės infrastruktūrų kūrimą ir savivaldybės pačios turi kurti naujas infrastruktūras arba prarasti potencialius investuotojus, kurie sukuria darbo vietas savivaldybės gyventojams. Metodikoje siekiama įtvirtinti Įmokos apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką, kai kiekvienas statytojas (vystytojas) vystydamas ar prisijungdamas prie savivaldybės infrastruktūros turės sumokėti Įmoką.

Nutarimo projekto tikslai ir uždaviniai

Nutarimo projekto tikslas – siekiama nustatyti Kompensacijos nustatymo, apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką, kuria vadovaujantis Iniciatorius galėtų gauti Kompensaciją už jo patirtas išlaidas įgyvendinant savivaldybės infrastruktūros plėtrą ir parengti Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodiką, kuria vadovaujantis savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatorius apskaičiuotų ir Įmokos mokėtojas – statytojas (vystytojas) sumokėtų Įmoką.

Nutarimo projekto uždaviniai:

1. Tvarkoje būtina nustatyti:
 - 1) pasiūlymų dėl savivaldybės infrastruktūros plėtros nagrinėjimo tvarką;
 - 2) Kompensacijos apskaičiavimo tvarką, nurodant jos dydžio apskaičiavimo principus ir juos detalizuojant;
 - 3) Kompensacijos už prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą išmokėjimo tvarką;
 - 4) Kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą išmokėjimo tvarką;
 - 5) įtvirtinti pavyzdines Sutarties nuostatas, kuriomis vadovaujantis Iniciatorius, Organizatorius ir Valdytojas galėtų nustatyti tarpusavio teisinius santykius.

2. Metodikoje būtina:

- 1) detalizuoti SIPI 14 str. 4 d. ir kituose su Metodika susijusiuose SIPI straipsniuose nurodytą tvarką, atskleidžiant jos turinį ir prasmę;
- 2) nustatyti Įmokos apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką ir atvejus, nurodant šiam procesui taikomus terminus, turinį ir reikalingus priedus, kitą Įmokos apskaičiavimui ir išmokėjimui reikalingą informaciją;
- 3) įtvirtinti Įmokos dydžio apskaičiavimo tvarką, nurodant jos dydžio apskaičiavimo principus ir juos detalizuojant;
- 3) nustatyti atleidimo nuo Įmokos mokėjimo ir jos dydžio sumažinimo rekomendacinę tvarką ir principus.

Siūlomos priemonės

1. Siekiant įgyvendinti SIPI nuostatas, Tvarkoje siūloma:

- skirtinga Kompensacijos už patirtas Išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka;
- nuostatos dėl Kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros išlaidų

ir įmokų;

- savivaldybės tarybos sprendimu pripažįstant prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros teritorijas, pateikiami konkrečios savivaldybės ypatumus formuojantys kriterijai;
- apskaičiuoti Kompensacijos dydį iki Sutarties sudarymo dienos;
- pasiūlymo inicijuoti savivaldybės infrastruktūros plėtrą (toliau – Pasiūlymas) ir kartu su juo pateikiamų dokumentų sudėtis, Pasiūlymo nagrinėjimo atvejai;
- nuostatos dėl sprendimo sudaryti Sutartį, Sutarties sudarymo sąlygų ir jos sudėties;
- Kompensacijos išmokėjimo sąlygos ir apskaičiavimo tvarka;
- Kompensacijos dydžio (K) (Eur) už prioritetinės ir neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą apskaičiavimo formulė:

$$K = S_{\text{pro}} + S_{\text{sta.}}$$

Šioje formulėje:

S_{pro} – savivaldybės infrastruktūros projektavimo išlaidos (Eur), apskaičiuojamos Tvarkos 26 p. nustatyta tvarka;

S_{sta} – savivaldybės infrastruktūros statybos ir (ar) įrengimo išlaidos (Eur), apskaičiuojamos Tvarkos 27 p. nustatyta tvarka;

- nustatyti savivaldybės infrastruktūros projektavimo išlaidų kainą procentiniu metodu;
- Kompensacijos išmokėjimo tvarka ir terminai;
- Iniciatoriaus pranešimą dėl Sutarties įgyvendinimo laikyti prašymu Organizatoriui dėl Kompensacijos išmokėjimo, nurodytas dokumentų, pagrindžiančių patirtų Išlaidų ir mokėtinos savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos dydį sąrašas;
- mokėtino Kompensacijos dydžio (K_m) (Eur) nustatymo formulė:

$$K_m = K - I.$$

Šioje formulėje:

K – perskaičiuotas Kompensacijos dydis (Eur), atsižvelgus į patirtas Išlaidas Tvarkos 35 p. nustatyta tvarka;

– savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos dydis (Eur), apskaičiuotas Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodikoje nustatyta tvarka;

– Organizatoriaus sprendimą išmokėti Kompensacijos sumą įtvirtinti administraciniame akte ir šio akto sudėtis;

– Organizatoriaus Kompensacijos už prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros įgyvendinimą išmokėjimo šaltiniai;

- Kompensacijos pirmumo išmokėjimo Iniciatoriui kriterijai;
- Kompensacijos mokėjimų grafiko sąlygos;
- Kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą išmokėjimo tvarka, šaltiniai ir aplinkybės;

– pasiūlymo dėl savivaldybės infrastruktūros plėtros taikymo anksčiau sudarytoms sutartims pavyzdys;

– savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties pavyzdys;

– Kompensacijos apskaičiavimo akto pavyzdys;

– Kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriui už jo patirtas išlaidas išmokėjimo administracinio akto pavyzdys.

2. Siekiant įgyvendinti SIPĮ nuostatas, Metodikoje:

– nustatoma prašymų dėl Įmokos apskaičiavimo nagrinėjimo tvarka, kai sudaroma savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis ir, kai ši sutartis nesudaroma. Pateikiamas Įmokos apskaičiavimui reikalingų duomenų ir dokumentų sąrašas;

– nustatoma Įmokos apskaičiavimo tvarka, kai sudaroma savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis ir kai ši sutartis nesudaroma. Įtvirtinamos Įmokos dydžio apskaičiavimo formulės, kuriomis vadovaujantis savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatorius apskaičiuoja Įmokos dydį. Įtvirtinami Įmokos tarifo dydžio nustatymo kriterijai ir principai, rekomenduojami tarifo dydžio diferencijavimo koeficientai taikomi diferencijuojant savivaldybės infrastruktūros Įmokos tarifo dydį;

– nustatoma Įmokos mokėjimo tvarka, kurioje nustatomi Įmokos mokėjimo terminai, pateikiami rekomendacinio pobūdžio pagrindai Įmoką mokėti dalimis ir įtvirtinama pareiga savivaldybės infrastruktūros plėtros Įmokos mokėtojai – statytojai (vystytojai) perskaičiuoti Įmokos dydį;

– įtvirtinama atleidimo nuo Įmokos mokėjimo ir Įmokos dydžio sumažinimo rekomendacinė tvarka, suformuojant kriterijus, į kuriuos savivaldybės taryba turi teisę atsižvelgti, nustatant Įmokos nemokėjimo atvejus nenumatytus SIPI.

Priemonių kaštai

Tvarkoje numatyta

Kompensacijas už prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros įgyvendinimą moka iš savivaldybės biudžeto ir (ar) Valdytojo biudžeto lėšų, skirtų savivaldybės infrastruktūros plėtrai, taip pat iš savivaldybės infrastruktūros plėtros rėmimo programos lėšų, sukauptų prioritetinės infrastruktūros įmokų ir iš kituose įstatymuose numatytų programų lėšų (SIPI 11 str. 2 d. 4 p. ir 13 str. 4 d.). Tvarkoje įtvirtinama, kad Savivaldybės infrastruktūros plėtros rėmimo programos lėšos, sukauptos iš prioritetinės infrastruktūros įmokų, naudojamos Kompensacijoms išmokėti, tik kai Kompensacijoms mokėti savivaldybės ir (ar) Valdytojų biudžeto lėšų, skirtų infrastruktūros plėtrai konkrečiais metais nepakanka. Tvarkoje pateikiamos rekomendacijos, kaip nustatyti savivaldybės ir (ar) Valdytojo biudžeto lėšų poreikį kiekvienais einamaisiais metais, kuris būtų skirtas savivaldybės infrastruktūros plėtrai. Šių lėšų poreikį galima nustatyti taip: pagal praėjusių 3 biudžetinių metų duomenis, išvesti vidurkį iš lėšų, kurios paskutinius 3 metus iš atitinkamo biudžeto buvo skirtos savivaldybės infrastruktūros plėtrai, atėmus iš jų Europos Sąjungos struktūrinių ir (ar) pajamos fondų gautas lėšas, skirtas savivaldybių infrastruktūrai plėtrai įgyvendinti. Europos sąjungos struktūrinių ir (ar) pajamos fondų gautos lėšos yra atimamos, nes nuo 2021 metų (pasibaigus 2014–2020 Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programai¹) Europos Sąjungos finansavimas, skirtas Lietuvos Respublikai ženkliai sumažės, todėl savivaldybės infrastruktūros plėtros subjektai neturėtų remtis šiomis lėšomis apskaičiuodamos planuojamas išlaidas.

SIPI 13 str. 4 d. numatyta, kad Kompensacijos už neprioritetinės infrastruktūros plėtrą nemokamos, kai prie Iniciatoriaus pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros nauji statytojai (vystytojai) neprisijungia. Atsižvelgus į tai, Tvarkoje įtvirtinama skirtinga Kompensacijos už neprioritetinės infrastruktūros plėtrą išmokėjimo tvarka, t. y. Organizatorius kiekvienais einamaisiais metais turi įvertinti Tvarkoje nurodytas aplinkybes.

Nauda visuomenei

Įtvirtinus Tvarką bus sukurta aiški teisinė bazė skatinti statytojus (vystytojus) investuoti į savivaldybės infrastruktūros plėtrą ir sumažinti ginčus tarp savivaldybių ir statytojų (vystytojų) dėl neaiškių ar dviprasmiškų teisės nuostatų. Įtvirtinus bendrus Kompensacijos nustatymo ir apskaičiavimo kriterijus, suvienodinama Tvarkos taikymo ir savivaldybių infrastruktūros plėtros įgyvendinimo praktika visose Lietuvos savivaldybėse. Įtvirtinus Tvarką ir standartines Sutarties sąlygas, verslo ir viešieji subjektai galės iš anksto nustatyti jiems tenkančią finansinę ir teisinę naštą, vystant savivaldybės infrastruktūrą ir taip išvengti netikėtų išlaidų dėl teisinių nuostatų neaiškumo.

Įtvirtinus Metodiką bus sukurta aiški teisinė bazė Organizatoriams apskaičiuoti, o Įmokos mokėtojams (statytojams (vystytojams) sumokėti Įmokos dydį ir taip iš anksto nustatyti savo planuojamas išlaidas. Tokiu būdu, būtų skatinama investuoti į savivaldybės infrastruktūros plėtrą ir mažinamas ginčų tarp savivaldybių ir statytojų (vystytojų) dėl neaiškių ar dviprasmiškų teisės nuostatų kiekis.

Nutarimo projektas neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams ir septynioliktosios Vyriausybės veiklos programai, neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų, nenotifikuotinas Europos Komisijai.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo,

¹ Nuoroda į programą:

<https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/2014-2020-metu-europos-sajungos-fondu-investiciju-veiksmu-programa>

Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje. Suinteresuotas institucijas prašome per 15 darbo dienų nuo Nutarimo projekto paskelbimo TAIS dienos pateikti pastabas ir pasiūlymus.

Nutarimo projektą parengė Aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupės (vadovas Dainius Čergelis, el. p. dainius.cergelis@am.lt) vyresnioji patarėja Algė Staniūnaitė-Tonkich (tel. 8 695 17731, el. p. alge.staniunaite-tonkich@am.lt), vyr. specialistė Lina Masliukienė (tel. 8 868 254553, el. p. lina.masliukiene@am.lt) ir vyr. specialistė Laima Skaisgirienė (tel. 8 686 01341, el. p. laima.skaisgiriene@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka, 20 lapų.
3. Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodika, 21 lapas.

Aplinkos viceministras

Marius Narmontas

L. Masliukienė, tel. 8 868 254553, el. p. lina.masliukiene@am.lt

L. Skaistgirienė, tel. 8 686 01341, el. p. laima.skaistgiriene@am.lt

INSTITUCIJŲ SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
2. Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
3. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
4. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai
5. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai
6. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
8. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
9. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai
10. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai
11. Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos
12. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai
13. Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos
14. Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos
15. Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos
16. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijai
17. Lietuvos savivaldybių asociacijai
18. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai